

NEMZETKÖZI RENDÉSZETI FIGYELŐ

**Dragon Sándor, Nagy Ivett, Pék Richárd Tamás,
Pásztai Péter Gergely, Németh Gábor, Beke József,
Veprik Zita**

Nemzetközi Rendészeti Figyelő IV.

International Law Enforcement Observer IV.

Dragon Sándor

**Emberölés megrendelésre (bérgyilkosság): az aktuális állapot
kriminológiai elemzése az Orosz Föderációban**

**Murder for Hire: Criminological analysis of the Current Situation in the
Russian Federation**

A szerzők által feldolgozott téma kiemelt jelentőséggel bír kriminológiai szempontból is. A tanulmány inkább a további kutatói munkát támogatja, a benne szereplő adatok teljes részletességgel tükrözik az adott bűncselekmény-kategória kapcsán kimutatható összefüggéseket. A téma feldolgozásának fő módszere a statisztikai elemzés.

Mindamellet a tanulmány a bérgyilkosság témakörét életszerűen igyekszik feldolgozni, habár a valóság nem adható át teljes mértékben. A szerzők történeti áttekintésen keresztül, kvantitatív módszer segítségével, táblázatok és grafikonok felhasználásával, statisztika megjelenítésével mutatják be és elemzik a 2003–2019 közötti időszakban a bérgyilkosság alakulását az Orosz Föderációban. A tanulmány egyrészt kitér arra a tényre, amely szerint az elmúlt évtizedben a bérgyilkosságok részaránya nem haladta meg a 15%-ot az elkövetett emberölések vonatkozásában, továbbá, hogy maga az emberölés, mint bűncselekményi kategória az összes elkövetett bűncselekményekhez képest

is csak 0,5%. Másrészt kvantitatív módon bemutatja, az összes emberölés és kísérlet, és az ezekből bérgyilkossággal elkövetett bűncselekmények arányát, amely szerint például:

- 2003-ban 31 630 emberölés és kísérletből, 67 eset volt bérgyilkosság, amely 0,21% arány;
- 2019-ben 7948 emberölés és kísérletből, 11 eset volt bérgyilkosság, amely 0,13% arány.

A fenti adatokból is látható a csökkenés, de amennyiben a teljes táblázatot elemeznénk, megállapíthatnánk, hogy az arány minden kategóriában változó dinamika mellett, de folyamatos csökkenést mutat. Ezen csökkenés a tanulmányban közlített többi elemzett adat vonatkozásában is kimutatható.

A tanulmányt hiánypótlónak tekinthetjük, mivel a feldolgozott téma olyan területet mutat be, melynek publikálása érzékenyen érintheti az állami érdekeket. Kiemelt jelentősége van annak is, hogy az Orosz Föderáció közelmúltját dolgozza fel.

A bevezető rész után a szerzők kitérnek más orosz és külföldi kutatásokra, helyesen megjegyezve, hogy az Orosz Föderációban az elmúlt időszakban nem készült ilyen jellegű és mélységű elemzés. Jelen esetben büntetőjogi, kriminológiai, pszichológiai, társadalomtörténeti szempontok is érvényesülnek. Az egyes részek tartalmát a kutatások eredményei, illetve azok összehasonlításai adják. Kiemelt figyelmet fordítottak arra is, hogy az adatok évekre lebontva is megismerhetők legyenek, ezzel is bemutatva a tendenciákat, rávilágítva az összefüggésekre.

A tanulmány nincsen fejezetekre bontva, de szerkezetileg a bemutatott táblázatok és grafikonok tagolják, amelyek az alábbi részekre oszthatók:

- a felderített, az azonosított bérgyilkosságok számának dinamikája;
- a látencia;
- a regisztrált bérgyilkosságok dinamikája;
- a bérgyilkosságok aránya az emberölésen belül;
- a bérgyilkosságok számában történő változás intenzitásának dinamikája, a növekedés tempója;
- az emberölések, a bérgyilkosságok és a szervezett bűnözői csoportok által elkövetett bérgyilkosságok ütemének csökkenése;
- a szervezett bűnözői csoport által elkövetett bérgyilkosságok számában történő változás dinamikája.

Végül a lőfegyverrel és robbanószerkezetekkel elkövetett bérgyilkosságok számának aránya és számokban bekövetkező változás dinamikája az összes mutató

alapján. Az adatok leellenőrizhetők, alátámasztják a szöveges magyarázatot, a hivatkozások pontosak és elegendők, ezzel is erősítve az anyag tudományos minőségét. Alapvetően hazai hivatkozások találhatók túlsúlyban – hiszen az orosz helyzetet vették górcső alá –, amelyek segítik az anyag általános megértését.

Összefoglalásképpen: a szerzők szakmailag átfogóan mutatják be a 2003–2019 közötti állapotokat. A témához kapcsolódó széles körű forrás- és irodalomjegyzék (hazai és külföldi egyaránt) megfelelő alapot biztosít a jövőbeni, a témához kapcsolódó további kutatásokhoz, illetve az itt publikált eredmények felhasználásához.

Felhasznált irodalom

Repetszkaja, A. L. & Gabejev, Sz. V. (2020). Убийство по найму: криминологический анализ современного состояния в РФ. *Всероссийский Криминологический Журнал*, 14(4), 541–552.

Nagy Ivett

A COVID–19 közvetlen hatása a rendészetre az Egyesült Államokban

The Immediate Impact of COVID–19 on Law Enforcement in the United States

A szerző a napjainkban is zajló COVID–19-világjárvánnyal kapcsolatban olyan területeket mutat be, amelyek az Egyesült Államok bűnüldöző szerveit érintették. Kitekintést kaphatunk arról, hogy a történelem során, korábban zajlott világjárványok hogyan befolyásolták a bűnüldöző hatóságok munkáját, valamint milyen válaszokkal szolgáltak a helyi rendőri szervek a COVID–19-járvány kezdetekor. Felhívja a figyelmet arra is, hogy milyen akadályok vannak, melyekkel szembe kell néznie a rendészetnek, illetve a jövőre mutató javaslatokkal is szolgál a tanulmány.

Először is a mű arra mutat rá, hogy a világjárvány által mutatkozott meg, mennyire felkészültek – akár gazdasági, akár stratégiai szempontból – a rendészeti szervek egy ilyen járványra. A szerző ajánlásokon, példákon keresztül mutatja be az egyébként embert próbáló helyzetet, ami az Egyesült Államokban, 2020 márciusában és áprilisában kialakult. Bemutatja a különbségeket egy természeti katasztrófa és a világjárvány között. A természeti katasztrófa adott földrajzi területet érint és rövid idő alatt megy végbe, a világjárvány viszont egyszerre több államot (országot) érint, hosszabb ideig tart, és globális szintű kihívásokat

jelent. A történelem során már volt példa arra, hogy a bűnüldöző szerveknek, a kormánynak és az egészségügyben dolgozóknak is meg kellett küzdeni egy-egy járvánnyal (például H1N1 influenza 1918-ban és 2009-ben).

A COVID-19-járvány kezdetekor az Egyesült Államok is meghozta azokat az intézkedéseket, melyeket a világban több országban is alkalmaztak, mint például a nyilvános találkozók betiltása, iskolák, színházak, templomok bezárása. A rendészeti szerveknek volt a feladata, hogy az újonnan alkotott vagy módosított jogszabályokat betartassák az állampolgárokkal, és a járvány terjedésének csökkentése érdekében mindent megtegyenek. Ennek megfelelően, ahogyan a szerző is fogalmaz, a különböző bűnüldöző szervek végig a frontvonalban végezték/végzik tevékenységüket. Emellett a rendőri egységek fellépnek annak érdekében, hogy megvédjék dolgozóikat. Többek között biztosítják az egyéni védőfelszereléseket, és a szükséges tájékoztatásokat is megadják. Tekintettel arra, hogy a személyi állomány kénytelen érintkezni a közösség tagjaival, a számadatok szerint 2020. április elején már több mint kétezer rendőrnek lett pozitív a COVID-19 tesztje. A védekezést és a bűnüldöző hatóságok munkáját megnehezítette az is, hogy olyan szélsőséges csoportok szerveződtek, amelyek szándékosan terjesztették a vírust (olyan emberek köhögtek rá vagy köptek le a rendőröket, akik azt állították, hogy fertőzöttek), és a csoport tagjait is erre biztatták. Így a hatóságok úgy döntöttek, hogy a védelem és a kockázatok csökkentése érdekében – ahol lehetőség van rá – a távmunkára térnek át. Azoknak, akik akaratlanul is kapcsolatba kerülnek az állampolgárokkal, maszkot, eldobható kesztyűt, eldobható köpenyt biztosítanak.

Több ajánlás, javaslat került megfogalmazásra a bűnüldözésben részt vevő személyek részére, amelyek teljesülése esetén alacsonyabb a megfertőződés kockázata. A különböző egészségügyi és rendészeti érdekképviselői szervek kifejezetten erre a célra szerveztek oktatásokat, tájékoztatókat a hivatásban dolgozók részére, annak érdekében, hogy megismerjék a COVID-19 vírus minden jellemzőjét.

A tanulmányban bemutatásra kerül többek között az is, hogy egy-egy helyi hatóság hogyan reagált a járványra. Néhány példát említve: volt olyan rendőrség, ahol a korábban irodai munkát végző hivatásosokat áthelyezték jól látható területekre, zsúfolt, nyilvános helyekre, például élelmiszerboltokba, hogy segítsék a közrend fenntartását. Az arizonai Tempe Rendőrség a hivatásos személyeket két csoportra osztotta, őket teljesen elkülönítve egymástól, eltérő munkaidőben foglalkoztatta, így azt kívánták megelőzni, hogy a rendőrségük összes dolgozója egyszerre legyen kitéve a járványnak. A Nashville-i Rendőrség egy olyan programot fejlesztett ki telefonokra, amelyekben a nem sürgősségi vagy erőszakos bűncselekmények, mint például kisebb járműbalesetek, bolti lopás,

elvesztett vagy ellopott vagyontárgyakkal kapcsolatos bejelentések megtételére van lehetőség. Arra is volt példa, hogy drónokat használtak a bűnüldöző szervek a távolságtartás ellenőrzésére. Az Omaha-i Rendőrség úgy lépett fel, hogy a körleteiket bezárták és ehelyett telefonos ügyfélszolgálatot hoztak létre az esetleges bejelentések fogadása végett.

A műben bemutatásra kerül négy olyan akadály, amelyek a COVID-19-járvány első heteiben alakultak ki.

Az első ilyen akadály volt a kommunikáció, ami jellemezte az egészségügy, a bűnüldöző hatóságok és az lakosság közötti kapcsolatokat. Mind az egészségügyi dolgozók, mind a hatóságok kommunikáltak az állampolgárokkal, de a rendészeti szervek feladata volt az is, hogy a lakosokat megnyugtassák, szükségesség és kellő tájékoztatást adjanak számukra, vagy éppen a karantén ellenőrzéseket elvégezzék. Együttműködés alakult ki a hatóságok és az egészségügyi intézmények között annak érdekében, hogy az egészségügytől érkező információk, statisztikai adatok mindig naprakészek legyenek. Az intézkedések hatékonysága érdekében szükséges volt az állampolgárok és a hatóságok közötti közbizalom növelésére.

A második fő akadály az erőforrások hiánya volt. A tanulmányban említésre kerül a létszámgond. Ha valaki fertőzötten megy be dolgozni, a vírus gyorsan elterjedhet az adott osztályon, és így sokan kieshetnek a szolgálatból. Pénzügyi problémák is megjelentek, miszerint nem várt költségek halmozódhatnak fel ebben az időszakban. Voltak olyan termékek, amelyek egyébként is hiánycikknek számítottak a járvány első hónapjában, mint a köpenyek, légzőkészülékek, szemvédő eszközök, így ezek beszerzése a hatóság tagjai számára nehézkessé vált.

A harmadik fő akadály az egészségügyi korlátozások betartatása volt. Ez alatt azt érti a szerző, hogy 2020. április elejére a világ kötelező vagy önkéntes karanténba vonult, de ennek betartatása megoldásra váró feladatot jelentett. A világban a karanténnal kapcsolatos rendeletek eltérőek ugyan, mint ahogyan a karantén szabályokat megszegők büntetése is. Volt olyan ország, ahol a szabályokat megszegőket letartóztatták, előfordultak fegyverhasználatok is. A szerző felteszi a kérdést, milyen konkrét szabályozást kell alkotni, és hogyan szükséges intézkedni a rendőröknek, ha egyesek megsértik a karantén előírásait vagy az utazási szabályokat? A fokozott rendőri jelenlét mindenképp egy megelőző lépés lehet, a bírságok kiszabás is hatékonynak bizonyult. Ami fontos, hogy a kommunikáció, a tájékoztatás megfelelő, gyors és hatékony legyen a lakosság felé, annak érdekében, hogy mindenki önként tartsa be a szabályokat.

A negyedik fő akadályt a bűnözés változása és a szolgáltatásokban bevezetett intézkedések jelentették. A vidéki területeken nagyobb arányban jelenik meg a bűnözés, hisz a hatóságok az erőiket inkább a lakottabb területekre csoportosították.

Ezt felismerve a bűnözők inkább vidéken jelentek meg és követtek el bűncselekményeket. Az otthonmaradásnak, a bezártságnak, a stressznek köszönhetően erőteljesebben terjedt a családon belüli erőszak, a bántalmazások száma, és ezen bűncselekmények növekedése a tanulmány szerint komoly aggodalomra adhat okot az Egyesült Államok rendészete számára. A világjárvány bűnüldözésre gyakorolt hatásaival hosszabb távon is számolni kell.

Említésre kerül a műben a hatóságok tagjai és a közösség védelme, miszerint részletes tervvel kell rendelkeznie az intézményeknek a jövőbeni esetleg bekövetkező veszélyhelyzetekre. Ilyenkor különösen fontos lehet a munkaerő ésszerű átcsoportosítása. Egységes politikákra van szükség a betegszabadság, távmunka, veszélyességi pótlék területén is. Továbbra is fontos marad a járvánnyal összefüggő képzések, oktatások megtartása. A rendkívüli helyzetekben a kórházak és helyi rendőrségek együttműködéssel fejlesszék problémamegoldó képességeiket.

Végezetül a szerző úgy fogalmaz, hogy ez a helyzet mindenkit felkészületlenül ért és jelenleg is folyamatos készültség szükséges az alakuló helyzet függvényében a bűnüldöző hatóságok tevékenységében. A frontvonalban lévőket katonáknak nevezi, akik a COVID–19 háborúban harcolnak, de ebben a küzdelemben növekedni fog a rendészet társadalmi elismertsége.

Felhasznált irodalom

Jennings, W. G. & Perez, N. M. (2020). The Immediate Impact of COVID-19 on Law Enforcement in the United States. *American Journal of Criminal Justice*, 45(4), 690-701. <https://doi.org/10.1007/s12103-020-09536-2>

Pék Richárd Tamás

COVID–19 és az arra adott társadalmi válaszok: büntetőjogi és kriminológiai tanulságok, valamint a törvények uralmát érintő hatások

COVID–19 and the Social Responses thereto: Penal and Criminological Lessons, Human Rights and Rule of Law Implications

A 2020. március vége és 2020. május eleje között, még a COVID–19 vírusjárvány kezdeti, európai szakaszában íródott cikk a COVID–19-járvány első hullámában tapasztalt társadalmi hatásokat vizsgálja a társadalmi viselkedés és annak jogi szabályozásának több aspektusából. Teszi ezt azzal, hogy külön-külön

vizsgálja a járványhelyzet miatt kialakult új társadalmi viselkedéseket és annak szabályozási rendszerét, valamint a járvány hatásait egyes területeken.

Azon járványét, mely csakhamar a mindennapi élet része lett, és számos intézkedést, új élethelyzetet teremtett mindenki számára más-más módon. Gondoljunk itt csak egyes országok teljes bezárására (lockdown), vagy éppen a nyájimmunitásra törekvésre (például Svédország), továbbá a gazdasági hatásokra (munkanélküliség növekedése, GDP csökkenés), vagy különleges intézkedések bevezetésére (például kijárási tilalom bevezetése). A koronavírus-járvány ugyanakkor a környezetvédelemre és a közegészségügyre is ráirányította a figyelmet. Előbbi területen a járvány miatt jelentősen csökkent a légi forgalom (melyért a környezetvédők már évek óta hiába harcoltak), a fogyasztás, mely a környezetre is kihat, vagy éppen felmerült azon kérdés, hogy egyes állatokat (például denevér) nem kellene enni, illetve az egzotikus állatok adásvételét be kellene tiltani. Utóbbinál felmerül az azokkal való kereskedelem bűncselekményé minősítésének lehetősége, azonban az azt a kockázatot rejti magában, hogy a tiltás esetén a fekete piaci kereskedelem fog nőni. Sok helyen javult a víz- és levegő tisztasága, illetve egyes állatfajok olyan helyekre tértek vissza, ahol már kihaltak hitték őket.

A közegészségügyben egyrészt mindenki szembesülhetett a rendszer működési nehézségeivel, másrészt azzal, hogy hiába van adott esetben egyéni biztosítása valakinek, ha a gyógyítására nincsen ellátórendszerbeli kapacitás.

A járvány idején meghozott jogi szabályozások, intézkedések felvetették a társadalmi önkorlátozást, felügyeletet, valamint az emberi jogok és különleges intézkedések megsértésének lehetőségét és annak büntetését is.

Miközben a frontvonalban dolgozókkal, szegényekkel és idősekkel szemben nőtt a tolerancia, addig csökkent a sokféleség ellen. A COVID–19 idején az elsődleges szükségletek (saját élet, egészség, biztonság, megélhetés) sokkal jobban féltett értékek lettek, mint a társadalmi státusz. Ezek a szükségletek, a bizonytalan jövő és a mozgási szabadság korlátozása miatt sok frusztráció alakult ki, ami viszont növelte az agressziót. Az államok a járványhelyzet miatti különleges jogi szabályozás során kihasználhatják azt a helyzetet, hogy a járvány miatti félelmek a szabadság korlátozásával járó intézkedéseket, jogszabályokat is elfogadhatóvá teszik. A szerző két példát is említ erre. Az egyik az úgynevezett rendeleti kormányzás és annak meghatározatlan időre történő bevezetése, mely inkább az állampolgárok feletti uralomra törekvésről, mintsem a vírus elleni harcról szól. A másik az adatvédelem megsértésének lehetősége az állampolgárok mobil telefonjainak és helyadatainak ellenőrzésével.

A vírus által okozott helyzet Európában is előhozta a demokráciák sötét oldalát, amikor nőtt a gyűlöletbeszéd, a xenofób magatartás, a szekularizáció.

A másik emberre mint veszélyforrásra és potenciális vírushordozóra tekintenek, és a fentiek alapján nőtt az agresszió is, ami a bűncselekmények számában is tetten érhető. Néhány európai országban ugyan csökkent a bűncselekmények száma, de a családon belüli erőszak több országban (például Németország, Olaszország) nőtt.

Összességében a cikk megállapítja, hogy mindenki másképpen kezeli a helyzetet, de fontos figyelembe venni, hogy az emberi jogok és törvények uralma milyen sérülékenyek és ezeket ilyen helyzetben még jobban meg kell védeni és tartani.

Felhasznált irodalom

Persak, N. (2020). COVID-19 and the Social Responses thereto: Penal and Criminological Lessons, Human Rights and Rule of Law Implications. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 28(3), 205-216. <https://doi.org/10.1163/15718174-02803001>

Pásztai Péter Gergely

A rendőrkadétkorruptióval kapcsolatos felfogásának vizsgálata

An examination of police cadets' perceptions of corruption

A korrupció a történelem során mindig része volt a különböző társadalmak életének. A rendőri korrupció pedig mind a mai napig a vesztegetések egyik legérzékenyebb területe. Ezért is érthető, hogy világszerte nagy kutatói érdeklődés övezi. Ebben a tanulmányban Cetinkaya, Guclu és Ozer török kutatók bemutatják a rendőrkadétkörében végzett vizsgálataik eredményét. Azt szerették volna megtudni, hogy milyen tényezők befolyásolhatják a hallgatók alapvető korrupciós típusokról vallott felfogását. A tanulmány elsődleges célja felvázolni és összevetni két típusú rendőrképző intézetnél, a rendőr akadémiánál és a rendőr szakközépiskolánál, a tanulók kis stílusú korrupciót övező felfogásának jellemzőit, és ezeknek a viselkedésükre gyakorolt hatását.

A kutatást három török nagyváros, Izmir, Isztambul és Ankara rendészeti iskoláiban végezték el 2004-ben. A kérdőívek 96%-át (676/700) juttatták vissza, amelyből, a hiányosan kitöltötték eltávolítása után 656 darab állt a rendelkezésre, így a kutatás reprezentatívnak tekinthető.

A kérdőív négy részből állt. Az első a válaszadó szociális és társadalmi helyzetével, például a szülők végzettségével, munkájával és keresetével, illetve a lakóhellyel,

az adott város méretével volt kapcsolatos. A kérdőív más részei azt mérték, hogy a hallgató mennyire gondolja komolynak a felvázolt korrupciós helyzetet.

A kutatók szerint a vizsgálat Törökországra kivetítve megmutatja, hogy bizonyos demográfiai karakterekből adódó körülmények, például a rendőri munka ismerete, a család anyagi és szociális helyzete, illetve a különböző szervezetekhez köthető faktorok, például a korrupció fenyegető hatására elindított figyelmeztető intézkedések vagy a rendőrképzés, hogyan befolyásolják a kadétek korrupciót kísérő felfogását. A vizsgálat során a hallgatóknak kizárólag az olyan, kismértékű korrupciós ügyekről kialakított nézeteit figyelték, amelyekkel a civil emberek is találkozhatnak a hétköznapi életükben hivatalos ügyintézés során. A feltett kérdések kapcsolatban voltak a kadétek társadalmi hátterével, jelenlegi képzettségükkel, az érintett ügy súlyosságával és az arról alkotott véleményekkel.

A kutatók szerint a kapott eredmények azt sugallják, hogy a családi környezet, illetve a különböző intézmények tevékenysége a felelős azért, hogy a korrupció negatív hatásai mennyire keltik fel az emberek figyelmét. A kismértékű korrupció tolerálása nagyban függ az illető személyiségétől, szociális és intézményi hátterétől. Elképzelésük szerint a vesztegetési hajlam csökkentése érdekében elengedhetetlen az adott szociális közegen belül kialakult értékrend feltérképezése és teljes megértése. A tanulmány rámutat a közélet tisztaságáért folytatott törvényhozási munka jelentőségére, valamint a korrupció elleni harcban résztvevők felelősségvállalási kötelezettségére.

A szerzők úgy gondolják, hogy a rendészeti szervek működését mindig annak a társadalomnak vagy szociális közegnek a karakterei alapján kell szabályozni, amelynek szolgálatára létre lett hozva. A globalizációnak a társadalom működésében szerepet játszó intézményekre gyakorolt különböző hatásait – így például a nemzetközileg elfogadott normák követését – azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, sem a rendőrképzésben, sem a rendészeti szervek munkájában.

A tanulmány rámutat arra, hogy bár – intézmény típustól függetlenül – a kadétek nagy része olyan alacsony keresetű családokból származik, ahol a szülők maximális végzettsége a középiskola vagy az alatti szint, a rendőr akadémia hallgatói sokkal szigorúbb elutasítást mutattak, mint szakiskolás társaik. A szerzők szerint ez azért van, mert a szakiskolába jelentkezők úgy tekintenek a rendőrségre mint közönséges munkalehetőségre az adott társadalmi körülmények között, illetve, hogy ezeknek a tanulóknak a korrupció komolyságáról kialakított véleményét leginkább a környezetük túlzottan megengedő értékelése befolyásolta. A kutatók kiemelik a szülők képzettségének és a munka világában betöltött helyének több szinten is jelen lévő, szignifikáns hatását. A családi háttér, a gyermekkort befolyásoló szociális és társadalmi közeg, illetve a szűkebb otthoni körülmények, mind hatással vannak a véleményalkotásra. A szerzők

úgy gondolják, hogy ezek a hatások pozitív irányba megváltoztathatók, ha meg tudjuk érteni kialakulásuk hátterét, és ezt a tudást sikeresen hasznosítjuk a rendőrképzés morális arculatának alakításában.

Felhasznált irodalom

Cetinkaya, N., Guclu, I. & Ozer, M. M. (2020). An examination of police cadets' perceptions of corruption. *International Journal of Police Science & Management*, 22(3), 1-11. <https://doi.org/10.1177/1461355720911944>

Németh Gábor

A köz- és magánszféra megosztottságának és együttműködésének vizsgálata, a középutas hibrid alapú rendészet kérdése

The public-private divide revisited: questioning the middle ground of hybridity in policing

Korábban az állam monopóliumaként működött a közbiztonság, közrend fenntartása. Mára megvalósult a köz- és magánszféra szoros együttműködése, amely biztosítja az állampolgárok részére a megfelelő védelmet. A társadalmi változások szükségessé teszik, hogy a rendőrségnek, különböző rendészeti szervezeteknek az eredményes feladatellátáshoz, a biztonság szavatolásához hatékony együttműködése legyen a nem állami szektor szereplőivel is. Ennek megfelelően a közrend, közbiztonság fenntartása, megőrzése érdekében szükséges az információcsere, a koordináció, a tudás, szakértelem és erőforrások megosztása a köz- és a magánbiztonsági szereplők között. Az 1990-es évek óta több kutató a rendészet összetett jellegére hivatkozva javasolja, hogy a köz- és magánszférát együtt tekintsük a biztonság letéteményesének. Egyre többen tekintik úgy, hogy növekszik az egyenrangúság az állami és a magánszereplők között a biztonsági szektorban. A szerző nem vitatja ezeket a megállapításokat, viszont felteszi a kérdést, hogy van-e egyfajta középút a köz- és magánbiztonsági szereplők közötti feladatmegosztásban. A kérdés megválaszolása érdekében a cikk a köz- és a magánszféra biztonsággal kapcsolatos együttműködési tevékenységét vizsgálja Norvégia nemzetközi tengeri kikötőiben és repülőterein. Az ott tevékenykedő rendészeti szervek és magánbiztonsági szolgálatok együttműködésének vizsgálatán keresztül igyekszik feltárni a hasonlóságokat és különbözőségeket, az esetleges tevékenységbeli átfedéseket. Hogyan látják

a különböző szereplők az együttműködés lehetőségét, a partnerséget. Másodszorban vizsgálja az együttműködési folyamatokat, különös tekintettel az információcserére, az erők és eszközök alkalmazására. A cikk öt fő részre oszlik. Az írás a témához kapcsolódó szakirodalom áttekintésével kezdődik. A következő rész a különböző norvég repülőtéri és kikötői rendőri egységek és magánvállalkozások tagjaival folytatott személyes interjúkon keresztül vizsgált együttműködési tevékenységgel foglalkozik. Majd ezt követően felvázolja az alkalmazott kutatási módszereket. Majd következik a témában végzett empirikus kutatások bemutatása. A befejező szakasz tárgyalja az eredményeket és javaslatokat tesz.

A középút a köz- és magán biztonsági feladatokban, a „hibriditás”

A szerző itt a korábbi kutatásokra, írásokra hivatkozva elemzi a rendészet pluralizmusát. A témához kapcsolódó korábbi tanulmányokban közös, hogy a rendészet sokszereplős tevékenység, ahol a közhatalom mellett megjelenik a magánszféra is. Először Less Johnston (1992) használja a hibrid rendészet fogalmát, amely az összes rendészeti tevékenységre kiterjed, beleértve az állami rendőrséget és a magánbiztonsági szervezeteket. A kutatók a hibrid rendészetre úgy tekintenek, mint az állami és magán biztonsági szektor közös tevékenységére. Sokan a hibrid megközelítést egyfajta középútnak tekintik, kilépést a korábbi köz- és magánbiztonság statikus kategorizálásból.

Számos korábbi tanulmány megvizsgálta a köz- és magánbiztonság elkülönülését, az állami és magánügynökségek közötti kapcsolatokat és együttműködését. A szakirodalom azt mutatja, hogy a két fél közötti hatékony együttműködés kiterjedt információ-, erőforrás- és szakértelemcserével valósulhat meg. Az együttműködésnek azonban számos akadályát figyelték meg, ideértve az együttműködésre, információmegosztásra való személyes hajlandóság hiányát, a strukturális vagy jogi korlátokat (például a titoktartással kapcsolatos kérdések).

Ezek alapján azt láthatjuk, hogy a rendfenntartás hibrid megközelítése, a középutas megoldás komoly empirikus vizsgálatot igényel, amelynek középpontjában az együttműködés mindennapi gyakorlata áll.

A felek közötti együttműködés szabályozása Norvégiában, a repülés és a tengerhajózás rendszete területén

A kikötők és repülőterek olyan helyszínek, ahol a köz- és magánszféra szorosan együttműködik a biztonság szavatolása érdekében. Ezeken a helyszíneken

védni kell magukat az objektumokat és az azokon áthaladó személy- és áruforgalom biztonságát is. Ennek érdekében ott meg kell valósuljon a köz- és magánbiztonság műveleti és stratégiai szintű együttműködése. Mind a légi, mind a tengeri közlekedés, a repülőterek és a kikötők biztonsága érdekében nemcsak a nemzeti szereplők kell, hogy együttműködjenek, de szükség van a nemzetközi összefogásra is. A nemzeti jogszabályok mellett be kell tartani a nemzetközi egyezményeket, például a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (International Civil Aviation Organization – ICAO) szabályait is.

A repülőterek és kikötők biztonsági infrastruktúrája több szervezetet is magában foglal különböző feladatkörökkel, amelyben együtt jelenik meg a köz- és magánbiztonsági szektor. A helyzetet tovább bonyolítja az, hogy a repülőtereken és a kikötőkben a biztonsági, nemzetbiztonsági érdekek mellett figyelembe kell venni a gazdasági és üzleti érdekeket is. Ezek az érdekek ütközhetnek és hatással lehetnek az együttműködés eredményességére.

Norvégia esetében a repülőtereken és a kikötőkben működő állami rendészeti szervek között kiváló az együttműködés. Az oslói repülőtéren a rendőrségnek és a vámhatóságnak közös érdeke a határbiztonság és a közrend fenntartása. Azt csak együttműködés keretében lehet hatékonyan megteremteni. Ezek a szervezetek közös műveletek végrehajtásával teszik hatékonyabbá tevékenységüket, ennek támogatására létrehozta egy közös hírszerző egységet. Az együttműködés lehetővé teszi az információk széles körű megosztását. Az állami szereplők együttműködésén túl egyre erősebb igény merül fel arra, hogy a magánszférát is be kell vonni a kooperációba.

Kutatási módszerek

A cikkben felhasznált adatok egy nagyobb projekt kutatásain alapulnak. A projekt a kikötők és repülőterek biztonságának különböző aspektusait elemezte Norvégia területén. A cikkben felhasznált adatok mélyinterjúkból és elektronikus kitöltött kérdőívek adatainak elemzéséből származnak. A kutatás során a biztonsági szektor érintett szereplőit (állami és magán) hallgatták meg. A kutatásba bevonták az érintett bűnüldöző és hírszerző ügynökségeken túl a Közlekedési és Hírközlési, Igazságügyi és Közbiztonsági Minisztériumot, továbbá a Norvég Parti Őrséget, a Norvég Polgári Repülési Hatóságot, a vámhatóságot, a kikötőkben repülőtereken működő magánbiztonsági vállalatokat, valamint légi és tengeri közlekedésben érdekelt vállalkozásokat, gazdasági szereplőket (például repülőter-üzemeltetők, kikötői hatóságok, légitársaságok, hajózási társaságok).

A félig strukturált interjúk során számos témát érintettek, többek között a biztonsággal kapcsolatos együttműködés hatékonyságát, annak rendszerét. Hogyan működik a bizalom és kölcsönösség, az információcserében milyen kihívásokkal szembesülnek, milyen lehetőségeket látnak az érintettek az együttműködés fejlesztésére. Az interjúk mellett egy online kérdőívet is kidolgoztak az együttműködés hatékonyságának felmérésére. A 2017. év első felében a kérdőívet 896 fő részére tették elérhetővé. Ők olyanok személyek, akik a biztonsági szektorban teljesítenek szolgálatot. Összesen 511 fő töltötte ki a kérdőívet. A kérdőív a különböző szervezetek közötti biztonsággal kapcsolatos együttműködésre fókuszált.

A köz- és magánbiztonság együttműködése, különböző megközelítések az együttműködésben

A felmérés eredményei arra utalnak, hogy különbségek vannak abban, hogy a különböző szervezetek milyen szempontokat helyeznek előtérbe az együttműködési folyamatokban. Az is kiderült, hogy összességében a közrendészet állami szereplői fontosabbnak tartják a hatékony együttműködést, mint a magán szereplők.

Konszenzus elérése, a különböző érdekek kérdése

Az együttműködés egyik fontos eleme, amit minden fél kiemelt, a kölcsönösség elve. Az együttműködési tevékenység tervezésekor fontos tisztázni a célokat, a felelősséget, ki miért felel, mi a feladata. Az együttműködés során a konszenzust minden résztvevő döntő fontosságúnak tekinti, de azt is elismerik, hogy ezt nehéz elérni. A kikötők és repülőterek rendjének többszintű biztosítása miatt az interjúalanyok többsége hangsúlyozta, nagyon hasznos, hogy támaszkodhat a partnerszervezetekkel való informális kapcsolatokra. Azonban ezek az informális kapcsolatok nem feltétlenül olyan strukturáltak, mint az együttműködési megállapodáson nyugvó kapcsolatok. Viszont egy írásos megállapodáson alapuló együttműködés kialakítása feszültségeket generálhat, mivel az egyes szervezetek saját érdekeiket helyezik előtérbe és azokat igyekeznek érvényesíteni az együttműködésben is.

Hatalmi viszonyok és konfliktusok az együttműködésben

A különböző szervezetek természetesen tisztában vannak azzal, hogy a rend fenntartása sok szereplős feladat, és együttműködés nélkül az nem működhet hatékonyan. Ugyanakkor az együttműködés végrehajtása során a különböző szervezetek saját érdekeik előtérbe helyezésével megnehezíthetik a közös munkát. Ahogy az egyik rendőr az interjú során elmondta: a különböző szereplőknek különböző céljaik vannak, különböző és néha ellentmondó érdekek vezérlik őket. Néhány esetben, amikor felvettem egy ötletet vagy javaslatot tettem a változtatásokra, a hatékonyabb működésre, de annak költségvonzata volt, azt a magánszereplők nem támogatták. Nem tudtak elfogadni semmilyen többletköltséget. A különböző érdekek a gyors és hatékony együttműködés gátlójává válhatnak. Ennek ellenére szükséges és elengedhetetlen az együttműködés, meg kell találni a konszenzust a különböző és néha ellentmondó érdekek között.

Szervezetek közti hatalmi harcok, információmegosztás, bizalom és kölcsönösség

A kikötők és repülőterek működtetésével kapcsolatos nehézségek ellenére is vannak jó példák a hatékony együttműködésre. Ilyen például a rendőri-vámügyi együttműködés az információcsere terén, amelyet Oslo repülőterén hoztak létre. Az információcsere központi szerepet játszik a partnerek támogatásában. A bizalom és a kölcsönösség alappillére az információcsere. Viszont a vizsgálat során az interjúalanyok nagy része hangsúlyozta, hogy a kölcsönösség megjelenése eltérhet a különböző szervezetek, ügynökségek közötti együttműködésben. Úgy tűnik, hogy az információk megosztása ágazatfüggő. Például az állami ügynökségek általában könnyebben osztják meg az információkat más állami ügynökségekkel, a magánszervezetek más magánszervezetekkel.

A kölcsönösség ezen eltérő perspektíváiról szólva az interjúalanyok elmondták, hogy a rendőrség és más állami szervek túlságosan zárt működésüknél fogva a rendelkezésükre álló információkat gyakran minősítetten kezelik, és nem osztják meg a magánszereplőkkel. Hasonló módon a repülőter egyik magáncégének képviselője azt mondta: a hatékony együttműködést akadályozza a minősített információk vételére vonatkozó engedélyük hiánya. Ugyanakkor a magánrendészeti szervezetek részéről van igény arra, hogy az állami ügynökségek információkat osszanak meg velük. Elvárnák, hogy bizonyos esetekben, tájékoztassák őket lehetséges konkrét fenyegetésekről, olyan alkalmazottakról, akik potenciális biztonsági fenyegetést jelenthetnek. Az interjúalanyok közül

sokan kiemelték, az ilyen információk hozzájárulhatnak a biztonság erősítéséhez. A rendőrség is elismerte, hogy bizonyos információkat külsős partnerek rendelkezésére lehet és kell bocsátani.

Következtetések

A kutatás megállapításainak fényében a szerző azt javasolja, hogy a biztonság-gal kapcsolatos együttműködés során tisztában kell lenni a létező, eltérő érdekekkel, amelyek megjelennek a magán vagy állami biztonsági szereplők oldalán. A tanulmány megerősíti, hogy a köz- és magánbiztonsági szféra közötti választóvonal még mindig fennáll és jól kivehető. A biztonság elsődleges letéteményese továbbra is az állami szektor. A tanulmány azonban rámutat a további kutatások fontosságára, amelyek kell, hogy vizsgálják a pluralizált rendfenn-tartást és azon belül az együttműködés hatékonysága növelésének lehetőségeit a különböző állami és magán szereplők között.

Felhasznált irodalom

Nokleberg, M. (2019). The public-private divide revisited: questioning the middle ground of hybridity in policing. *Policing and Society An International Journal of Research and Policy*, 30(6), 601-617. <https://doi.org/10.1080/10439463.2019.1576673>

Beke József

Közigazgatási tudományok, közbiztonsági igazgatás és a rendészet

Verwaltungswissenschaften, Öffentliche Sicherheitsverwaltung und Polizei

A szerző a rendészettudomány és a rendészeti kutatások körül az elmúlt években kialakult vitás területet elemzi cikkében. A publikáció kulcskérdése az, hogy a rendőrség számára vagy érdekében, a biztonság- és rendészetelmélet területén végzett tudományos kutatások egy független tudományos diszciplína keretében történhetnek, vagy társulhatnak-e más tudományágakkal is. A Németországban tartományi szinten működő Rendőrtiszt (Rendészeti) Főiskolák (Deutsche Hochschule der Polizei, DHPol), melyek felelősek a rendőri állomány kiképzésért, továbbképzésért és egyben a rendészeti célú tudományos munkáért is, vitát és kutatásokat kezdeményeztek a rendészettudomány, az igazgatástudomány, valamint a közbiztonság kapcsolatáról.

A megoldatlan kapcsolat a rendészet, a biztonság és a tudomány között

Az elmúlt években a Münster-ben található Német Rendőregyetem (DHPol) átfogó, elsősorban tartalommal kapcsolatos szerkezetátalakítás alatt áll. 1945-ben alapították Németország brit zónájában. Központi Rendőriskolaként (Zentral-Polizeischule) hozták létre a német rendőrtisztek kiképzésére, mindezzel segítve a háború utáni demokratikus rend megszilárdítását. 1973-ban, az intézményt Rendőrségi Akadémiává (Polizei Führungsakademie) alakították, ahol a tartományok és a szövetségi kormány összes rendőri szervének felsővezetői szintű képzését és továbbképzését végezték. 2000-ben született döntés arról, hogy az akadémiát egyetemmé alakítják, melyre végül 2006. március 1-jén került sor. Tíz évvel később az intézet egyetemi státuszát megerősítette az, hogy belefoglalták Észak-Rajna-Vesztfália tartomány felsőoktatási törvényébe. A szerkezetátalakítás és az évforduló kapcsán két központi kérdés is felmerült: egyrészt, hogy mely területeken kell a német rendőregyetemnek fejlődnie, és hogy mindez milyen tudományos keretrendszeren alapuljon? Az egyetem célja, hogy a rendészettudományt fejlessze. Ez az irány az intézet tudományos koncepciójában is megjelenik, mely kimondja, hogy „(...) az egyetem feladata a rendészettudomány fejlesztése kutatás, oktatás és továbbképzés révén.” A szerző álláspontja szerint az elmúlt tíz évben nem sikerült önálló tudományágat kialakítani a rendészettudományból. Szerinte ugyanis ilyen tudományág felállításához többek között rendészeti elméletekre és módszerekre lenne szükség, amelyeket azonban az közigazgatási főiskolák és a rendőrségi akadémiák, valamint a német rendőregyetem eddig még nem tudtak kidolgozni. Ehhez pedig a következő kérdés is kapcsolható: van-e értelme önálló tudományágat kiépíteni a rendészet összetett, ugyanakkor koherens jelenségéhez, vagy a rendészet inkább szerves része egy átfogóbb biztonsági rendszernek?

A közigazgatás és a rendészet tudományának integratív megközelítése

A szerző alternatív javaslattal él arra az esetre, ha a független rendészettudomány létrehozása valótlan elképzelés lenne. Szerinte a rendészettudományt a közigazgatási tudományokban kellene megjeleníteni és rögzíteni, olyan más létező fókuszpontok mellett, mint például a közjog, a közigazgatás vagy a szervezeti szociológia. Az érv egy ilyen jellegű szintézis mellett az, hogy a közigazgatási tudományok jelenleg is intenzív vitákat folytatnak saját tudományáguk

orientációjáról, ezért kölcsönösen mindkét tudományág számára előnyös lehetne a beemelés. A rendészettudománynak az igazgatási tudományokban való rögzítése két központi feltételezésen alapul: először is azon, hogy a rendőrség a közbiztonsági igazgatás szerves része. Másodsor, a közigazgatási tudományok nagyon sok alapvető eredményt tudnak felmutatni, amelyek a közbiztonság és a rendőrség megfelelő kutatásához hozzájárulhatnak. A lényeg tehát, hogy a rendészet elválaszthatatlan részét képezi az állami és közigazgatási tevékenységnek, sőt, a rendőrséget a lakosság az államiság meghatározó képviselőjeként érzékeli. A rendőrség legalább ugyanolyan alaposan – adott esetekben erősebben – szabályozott, mint bármely más közigazgatási ág.

A közbiztonsági igazgatás mint kapcsolat a közigazgatás és a rendészet között

A szerző szerint nem igaz az a megállapítás, hogy a német rendőregyetem pusztán közigazgatási intézménynek akarja tekinteni magát a jövőben. Éppen ellenkezőleg. Az alkalmazott igazgatási tudományok mind az elmélet, mind pedig a gyakorlat szempontjából releváns ismereteket nyújtanak az államról és a közigazgatásról, és így hallgatólagosan a biztonsági igazgatásról is, amelynek szerves része a rendőrség. Közbiztonsági igazgatásról beszélhetünk szűkebb és tágabb értelemben. Tág értelemben véve a közbiztonsági igazgatás kiterjed valamennyi kormányzati területre, amelyekre biztonsági feladatokat bízunk.

A szerző megjegyzezi, hogy kutatási szempontból is fontos különbséget tenünk külső és belső biztonság között. Az előbbi olyan kutatási megközelítést tartalmaz, amelyek a kül- és biztonságpolitikával foglalkoznak, továbbá sok tekintetben a politikatudományhoz kapcsolódik, különösen a nemzetközi kapcsolatok területén. A belső biztonság ezzel szemben a belpolitika és a politikai rendszerek elemzését jelenti. Az igazgatás területén olyan hatóságokat és intézményeket lehet ide sorolni, amelyek biztonsági feladatokkal vannak megbízva, kiterjedt beavatkozási hatáskörrel rendelkeznek, és főszabály szerint fel vannak ruházva a közvetlen kényszer alkalmazásának jogával.

Összegzés

A szerző következtetést von le a közigazgatási tudományok, a közbiztonsági igazgatás és a rendészettudomány közötti kapcsolatáról. Szerinte a közigazgatási tudományok szempontjából ez azt is jelenti, hogy a közbiztonsági

igazgatással kapcsolatos kutatásokat a saját tudományos koncepciójának fókuszaként kell feltüntetni, mely által lefedhető a közigazgatás minden ága a kutatás és az oktatás területén. Mindez legalábbis szoros kapcsolat létrehozását jelenti az közigazgatási tudományok és a közbiztonsági igazgatás kutatásai között. A rendészettudomány számára ez a folyamat tartalmi szempontból összehasonlítható ugyan, de terminológiai vonatkozásban már sokkal nehezebb megoldani. Ha a rendészettudomány, annak a ténynek köszönhetően, hogy a rendőrség a közbiztonsági igazgatás szerves része, akkor a közbiztonsági igazgatással kapcsolatos kutatásokat is el kell fogadja. Ez esetben ismét az a kérdéssel szembesülünk, hogy miért hívják rendészettudománynak és nem például biztonságtudománynak. Végző soron a fogalmi dilemma csak koncepcionálisan és a gyakorlatban oldható fel. A közbiztonsági igazgatással kapcsolatos kutatások kapcsolatot képezhetnek az igazgatási tudományok, valamint a rendészettudományok között, melyek egy szorosan működő biztonsági rendszer részeként tekintik magukat, nem pedig tudományos entitásként. A cikk másik fontos megállapítása, hogy a közigazgatás és rendészettudomány integratív megközelítése megfelel egy olyan fejlesztési modellnek, amely a többlépcsős folyamatban való együttműködésen alapul. A résztvevő tudományágak lazán összekapcsolt multidiszciplináris együttműködéséből mára eljutottunk az interdiszciplináris együttműködés szorosabbá válásának szakaszába, amelyben már a kutatás, az oktatás és a képzés közös integratív normáit fejlesztik. Azonban az, hogy ezek végző soron független tudományággá sűrűsödnek-e, továbbra is nyitott kérdés marad.

Felhasznált irodalom

Hans-Jürgen, L. (2019). Verwaltungswissenschaften, Öffentliche Sicherheitsverwaltung und Polizei. *SIAK-Journal – Zeitschrift für Polizeiwissenschaft und polizeiliche Praxis*, 2, 31-44. https://www.bmi.gv.at/104/Wissenschaft_und_Forschung/SIAK-Journal/SIAK-Journal-Ausgaben/Jahrgang_2019/files/Lange_2_2019.pdf

Veprík Zita

Biztonságot tervezni és kialakítani a rendőrséggel – új elemzési eszközök a városépítés bűnmegelőzési rendeltetéséhez

Mit der Polizei Sicherheit planen und gestalten.

Neue Analyseinstrumente für die Kriminalprävention im Städtebau

A KURBAS-t (Városi Biztonság Kompetenciaközpont) 2017-ben hozták létre. Célja annak a kutatása, hogy a rendőrségi tudás miként illeszthető be a várostervezési folyamatokba. A tanulmány kitér arra, hogy milyen összefüggések vannak a nagyvárosi kontextusok és a feltörő társadalmi változások között.

A „Chicago School of Sociology” iskolairányzat elsősorban magával a várossal foglalkozott, és alapvetően empirikus szociológiai kutatásokat alkalmazott módszerként. Szakmai szempontjai máig élen járnak a városszociológiában és a humán geográfiában. Emellett a nem kevésbé népszerű irányzat, a „Chicago School of Architecture” inkább olyan konstruktív újításokkal foglalkozott, amelyek új építészeti kifejezőmódok lehetőségeit fejlesztették. Ez az irányzat máig inkább az építészetre és a várostervezésre fejtette ki a hatását.

Amíg a kriminológiában hosszú éveken keresztül kizárólag a tettesekre, azaz a személyekre irányuló megközelítés volt a mérvadó, és a tér, a teret meghatározó elemek nem álltak a vizsgálódás középpontjában, addig a tértudományokban elsősorban a formai szempontok kerültek előtérbe a tervezéskor. Kriminológiai szempontból ugyanakkor a szituatív megközelítés a térre vonatkozó elemzési szempontokat is kínált. Az úgynevezett „Broken Windows”-tételből kiindulva (Kelling & Wilson, 1982) a bűnözésnek, a tettes társas viselkedésének, és az elkövetői magatartás tényezőinek összefüggéseit vizsgálva az épített és alakított környezetet is figyelembe vették, ezáltal megnőtt a szituatív megközelítés jelentősége. A térbeli adottságok a bűnözés adott feltételeként jelennek meg. Ezeket tárgyalja az úgynevezett „Crime Triangle” (Clark & Eck, 2005) és a „Situational Action”-elmélet (Wikström, 2009). Ezeknek a tételeknek a megfogalmazását követően kapcsolódott össze a két, eddig különálló szemlélet, amely használhatónak bizonyult.

Az építési-tervezési szakágban a lakókörnyezet biztonságának a szempontjait vették alapul, a lakóközösségek esélyegyenlőségi szerveinek a véleményéből kiindulva. A mindennapi és igényorientált tervezés felé vezető úton új megközelítéseket dolgoztak ki az építészet és a városfejlesztés terén. Elemezték a nyilvános terek használhatóságát, melynek során a lakáshoz közeli oktatási intézményeket, a személyes gondoskodás intézményeit, a mobilitást, az egészségügyi, kulturális, szabadidős infrastruktúrát, valamint mindezek közelségét és minőségét vették figyelembe.

A lakossági igény szerinti várostervezés és a bűnmegelőzési szempontok stratégiai összekapcsolása Európa területén először Ausztriában valósult meg. 1999 óta működik a „Szociális város – különleges fejlesztési igényű városrészek” nevű program. Az integrált fejlesztési koncepcióknak nagy szerepe van a szövetségi programban. Ebben a szemléletben a tér komplex konstrukció, melynek alakításában számos érdekelt fél vesz részt.

A városfejlesztésen belül a bűnmegelőzésnek összetársadalmi feladatként kell működnie, melyet a különböző szakterületeknek kell továbbfejlesztenie. Ebből a célból tíz éve jött létre a SIPA (Biztonsági partnerség a városfejlesztésben) Alsó-Szászországban. Tagja 21 állami, illetve nem állami intézmény és egye-sület, amelyek együtt dolgoznak azért, hogy a közterületek biztonsága javuljon.

A rendőrség bevonására a törvényi felhatalmazásuk alapján került sor, részvétele a közbiztonságot és a rendet garantálja. A bűncselekmények és a szabálysértések megelőzése és felderítése, továbbá az áldozatok védelme a feladata. A bűnmegelőzés feladatai sokoldalúak, a városfejlesztésben kiemelt feladatai vannak. A SIPA az ismert társadalomtudományi szempontok mellett különböző célcsoportokra (gyerekek, fiatalok, nyugdíjasok) és témákra (drogprevenció, unokázós család, képzési kérdések) összpontosít, az építkezési perspektívákat is figyelembe veszi. Kiemelt prioritást élveznek a gyermekeket és időseket védő szabályozások, a forgalmat szabályozó, illetve a forgalmat csökkentő szerkezeti és tervezési intézkedések.

A SIPA biztonsági partnerségből két eredmény született. Egyrészt a nyilvános terek tervezése és értékelése, másrészt pedig a már meglévő épületek és lakások biztonsági szempontból történő értékelése. Mindkét eredménynek három védelmi tartomány képezi az alapját: 1) városfejlesztési, valamint építészeti kivitelezés és műszaki kialakítás; 2) a menedzsment általi védelem; 3) a használati felelősség általi védelem. A három dimenzióhoz kritériumokat rendeltek, melyek lehetővé teszik az építészeti, a térbeli aspektusok mellett a szociális és társadalmi igények figyelembevételét is.

A tartományi szinten bevezetett partneri együttműködés kifejlesztette a biztonságos lakókörnyezethez az „Alsó-Szász Minőségi Tanúsítványt”, hogy ki lehessen emelni azokat a már meglévő és építés alatt álló lakóövezeteket, lakóterületeket, amelyek a három védődimenzió tekintetében megfelelő minőségűek és ezáltal biztonságos lakókörnyezetet jelentenek.

A különböző érintettek együttműködésére, másrészt ennek eredményére építve az Alsó-Szász Tartományi Bűnügyi Hivatal (LKA NI) továbbfejleszti és professzionális szintre emeli a városépítésben alkalmazható bűnmegelőzési intézkedések figyelembevételét. A kutatási projektekből való részvételtől standardokat készítettek, amelyek a projektek időtartamán túl is jelentőséggel bírnak. Az

EU által támogatott projekt keretében az úgynevezett „Planning urban Security” képzési modell is kifejlesztésre került, mégpedig a bűnmegelőzés professzionális vizsgálása céljából a városfejlesztésben. Egy további, a tartományi minisztérium által képzési és kutatási célokra létrejött kutatási projektben (TRANSIT – Transzdiszciplináris Kutatási Stratégiák a Rendőrség, Építési Vállalkozások és Közösségek Számára) kifejlesztésre kerültek közös biztonsági stratégiák a lakónegyedekben, valamint új módszereket hoztak létre a biztonságközpontú rendőrségi szociális téranalízisben.

Az Alsó-Szász Belügy- és Sportminisztérium 2017-ben egy kompetenciacentrumot hozott létre a városi biztonság érdekében (KURBAS), amely hozzájárul ahhoz, hogy a rendőrség ismereteivel kapcsolatos, a városok biztonságára vonatkozó mindenféle kérdést fel lehessen dolgozni. A KURBAS célja, hogy a városok biztonságának területén az egyre növekvő mértékű feladatokra és azok dinamikus fejlődésére felkészítsen. Mint tartományi intézmény a KURBAS témákat köthet össze a városok biztonságának területén, amelyek a rendőrség számára a jövőbeli kutatási területekhez történő csatlakozást segítik, valamint a tudásbázisú, gyakorlatközeli tanácsadás kiépítését és továbbfejlesztését erősítik. A kompetenciacentrum összeköt tudományos, alkalmazásorientált feleket a városépítéssel kapcsolatos bűnmegelőzésben, tevékenysége három szinten jelenik meg.

Alkalmazásorientált kutatás

A nyilvános tereken tapasztalható biztonságérzet javítását célzó feladatok száma folyamatosan nő és differenciálódik. A KURBAS a városi biztonság témáit a kriminológiai kutatások és a rendőrségi megelőzés szempontjából dolgozza fel. Nemzeti és nemzetközi kutatások folynak azzal a céllal, hogy a megelőző biztonsági tevékenységekbe tudásalapú ismereteket hozzanak.

Hálózati tevékenység és együttműködés

A KURBAS aktívan közreműködik interdiszciplináris hálózatokban, hogy a bűnmegelőzés küzdelmét annak minden fázisában támogatni tudja. Minden tervezési síkon – kezdve az új építési területek tervezésétől a már meglévőek fejlesztéséig – tanácsokat kell kidolgozni a lakókörnyezet és a szomszédság biztonságát illetően. Azonosítani kell azon helyeket és tereket, ahol a tényleges bűncselekmények megtörténnek (veszélyzóna), vagy az emberek nem érzik magukat biztonságban (félelmi zóna), és ajánlásokat kell közzétenni.

A városok biztonságával, valamint a gyakorlati projektek támogatásával kapcsolatos tanácsadás

A tanácsadás és támogatás tervezői, kriminológiai és rendőrségi kompetenciákkal valósul meg. A műszaki-építészeti dimenzió mellett szociáltérbeli aspektusokat is figyelembe vesznek. Az adott szituációból kiindulva az egyes perspektívák kistérségi kontextusban kerülnek egyeztetésre. A KURBAS biztonsági szempontok mentén nyújt támogatást új és már meglévő építkezések tervezésénél és értékelésénél.

Az interdiszciplináris biztonsági audit analíziseszköze

Az interdiszciplináris biztonsági vizsgálat módszere egy fogékonyra tevő, érzékenyítő eszköz a félelmi zóna és veszélyzóna által az érintettekre kifejtett bizonytalanságérzet vonatkozásában. Egy, a rendőrség által létrehozott kistérségi helyzetképre építve, valamint a jószomszédi együttélést befolyásoló bűncselekményeket és rendbontásokat alapul véve kialakításra kerülnek ellenőrzési útvonalak, azon belül pedig ellenőrzési pontok. Az ellenőrzés eszközének segítségével ismerik meg a különböző szakterületek szakértői, hogyan lehet felismerni és megítélni a pozitívumokat és a bizonytalanságokat nyilvános területeken, hogyan kell megvitatni a javítási lehetőségeket, és hogyan kell elosztani a felelősségi köröket. Az interdiszciplináris együttműködés segítségével lehet kifejleszteni a mindig változó perspektívákkal kapcsolatos megértést, ami javítja a közös munkát. A záró beszélgetés során jelölik ki a célokat a további stabil folyamatokhoz. Az ellenőrzések alapvető építőelemek, amelyek segítenek a tapasztalatokat, az eredményeket, a sikereket hatékonyan láthatóvá tenni.

Kitekintés

A bűncselekmény-specifikus kiértékelést alkalmazó kistérségi helyzetkép analíziseszközének kifejlesztésével, valamint az érintett területek bejárását magában foglaló eszköz segítségével a helyi rendőrség olyan helyzetbe hozható, hogy felismerjen konkrét, biztonságreleváns aspektusokat, és olyan helysínket tudjon megnevezni, amelyek a bűnelkövetés lehetőségének kedveznek, vagy éppen azt csökkentik.

Felhasznált irodalom

- Behrmann, D. & Schröder, A. (2019). Mit der Polizei Sicherheit planen und gestalten. Neue Analyseinstrumente für die Kriminalprävention im Städtebau. *SIAK-Journal*, 1, 4-10. https://www.bmi.gv.at/104/Wissenschaft_und_Forschung/SIAK-Journal/SIAK-Journal-Ausgaben/Jahrgang_2019/files/Behrmann_1_2019.pdf
- Eck, J. E. & Clarke, R. V. (2003). Classifying Common Police Problems: A Routine Activity Theory Approach. In Smith, J. M. & Cornish, D. B. (Eds.), *Theory and Practice in Situational Crime Prevention. Crime Prevention Studies*, 16. (pp. 7-39). Criminal Justice Press.
- Kelling, G. L. & Wilson, J. Q. (1982). *Broken Windows. The police and neighborhood safety*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1982/03/broken-windows/304465/>
- Wikström, H. Per-Olof. & Treiber, K. H. (2009). Violence as Situational Action. *International Journal of Conflict and Violence*, 3(1), 75-96.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Dragon S., Nagy I., Pék R. T., Pászti P. G., Németh G., Beke J. & Veprik Z. (2021). Nemzetközi Rendészeti Figyelő IV. *Belügyi Szemle*, 69(12), 2247-2269. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.12.11>